

การผลิตขยายแมลงช้างปีกใส

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดชลบุรี

แมลงข้างปีกใ้ Green Lacewing

แมลงข้างปีกใ้ เป็นแมลงตัวห้ำชนิดปากแบบเจาะดูดที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง อยู่ในวงศ์ Chrysopidae อันดับ Neuroptera สามารถกินศัตรูพืชได้หลายชนิด โดยเฉพาะแมลงที่มีขนาดเล็กและผนังลำตัวอ่อนนุ่ม เช่น เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ ไรแดง แมลงหวี่ขาว เพลี้ยหอย หนอนตัวเล็ก ๆ และไข่ของแมลงหลายชนิด ตัวเต็มวัยของแมลงข้างปีกใ้จะกินน้ำหวานจากดอกไม้ เกสรดอกไม้ น้ำหวาน มีความว่องไวในเวลากลางคืนและกลางวัน อาจมีบ้างที่กินไข่ของแมลง โดยพฤติกรรมการเป็นตัวห้ำจะแสดงเด่นชัดในระยะตัวอ่อน โดยตัวอ่อน จะใช้เขี้ยวขนาดใหญ่เจาะดูดน้ำเลี้ยงจากตัวเหยื่อจนแห้ง หลังจากนั้นจะเอาซากของเหยื่อแบกไว้บนหลังเพื่อเป็นการป้องกันตัวเองจากศัตรู

แมลงข้างปีกใ้เป็นแมลงตัวห้ำที่สามารถนำมาเลี้ยงและขยายพันธุ์ เพื่อใช้ควบคุมแมลงศัตรูพืชได้ดี โดยที่นำมาผลิตขยายในห้องปฏิบัติการของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดชลบุรี มี 2 สายพันธุ์ ได้แก่ *Plesiochrysa ramburi* และ *Mallada basalis*

Plesiochrysa ramburi

ตัวเต็มวัยอายุ 25 - 30 วัน

วงจรชีวิต

ดักแด้อายุ 7 - 10 วัน

ไข่อายุ 3 - 4 วัน

ตัวอ่อน อายุ 10 - 14 วัน

เป็นตัวห้ำที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมแมลงศัตรูพืชได้หลายชนิด แต่เหยื่อที่ชอบที่สุด คือ เพลี้ยแป้ง แมลงช้าง ปีกใส 1 ตัว กินเพลี้ยแป้งได้ตั้งแต่ 100 - 500 ตัว

Mallada basalis

ตัวเต็มวัยอายุ 25 - 30 วัน

วงจรชีวิต

ดักแด้อายุ 9 - 10 วัน

ไข่อายุ 3 - 4 วัน

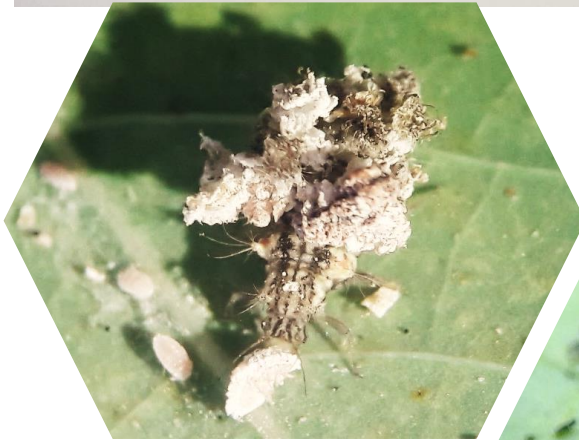

ตัวอ่อน อายุ 8 - 10 วัน

เป็นตัวห้ำที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมแมลงศัตรูพืชได้หลายชนิด แต่เหยื่อที่ชอบที่สุด คือ เพลี้ยอ่อน แมลงช้าง ปีกใส 1 ตัว กินเพลี้ยอ่อนได้ตั้งแต่ 100 - 600 ตัว

ลักษณะการทำลายเหยื่อ

ระยะตัวอ่อน จะใช้ปากที่มีลักษณะเหมือนเขี้ยว เจาะเข้าไปในตัวเหยื่อ แล้วดูดกินเฉพาะของเหลวภายในตัวเหยื่อจนหมด แล้วจึงนำซากเหยื่อแบกไว้บนหลัง

ลักษณะการทำลาย

การเลี้ยงและขยายพันธุ์

การผลิตขยายอาหารสำหรับแมลงช่วงปีกใส

การผลิตขยายแมลงช่วงปีกใส

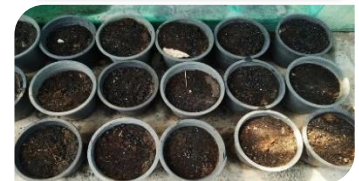
การผลิตขยายอาหารสำหรับแมลงข้างปึกไส

การเลี้ยงแมลงข้างปึกไสให้ได้ดีและปริมาณมากนั้น จะต้องทำการเลี้ยงและขยายพันธุ์อาหารของแมลงข้างปึกไสก่อน จึงค่อยเลี้ยงและขยายพันธุ์แมลงข้างปึกไส ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการเลี้ยงและการขยายพันธุ์อาหาร (เหยื่อ) ของแมลงข้างปึกไส คือ เพลี้ยอ่อน และเพลี้ยแป้ง

การเลี้ยงและขยายพันธุ์เพลี้ยอ่อน

วัสดุอุปกรณ์

1. กระจ่างปลูกขนาด 8 นิ้ว

2. ดินผสม

3. เมล็ดพันธุ์ถั่วดำ ถั่วพุ่ม หรือถั่วฝักยาว

วิธีการ

1. ปลูกถั่วในกระจ่างประมาณ 100 เมล็ด/กระจ่าง รดน้ำสม่ำเสมอให้ต้นถั่วออกประมาณ 7 วัน

2. เมื่อถั่วโตได้ก็นำเพลี้ยอ่อนที่เตรียมไว้มาปล่อยบนต้นถั่วให้เพลี้ยอ่อนขยายพันธุ์ หลังปล่อยเพลี้ยอ่อน 7 วัน จึงนำมาใช้เลี้ยงแมลงข้างปึกไส

การเลี้ยงและขยายพันธุ์เพลี้ยแป้ง

การผลิตขยายเพลี้ยแป้งบนฟักทอง

วิธีการ

1. ทำความสะอาดลูกฟักทองโดยวิธีเป่าลมหรือล้างเพื่อกำจัดแมลงและเศษดินที่ติดมา ผึ่งให้แห้ง
2. เตรียมเพลี้ยแป้งโดยดูว่าปราศจากมด หรือแมลงอื่นปนเปื้อนมา
3. ใช้ฟูกันเซียเพลี้ยแป้งใส่บนลูกฟักทองที่เตรียมไว้ ลูกละ 100 – 200 ตัว/ลูก หรือนำลูกฟักทองที่มีเพลี้ยแป้งวางลงบนฟักทองลูกใหม่โดยเพลี้ยจะย้ายจากฟักทองลูกเก่าไปฟักทองลูกใหม่เอง
4. เลี้ยงเพลี้ยต่อไปอีก 25 -30 วัน จะได้เพลี้ยประมาณ 80% บนลูกฟักทองจึงนำไปเลี้ยงแมลงข้างปีกใส

วัสดุอุปกรณ์

1. ฟักทอง ลูกขนาด 0.8 – 1.5 กิโลกรัม
2. เพลี้ยแป้งน้อยหน่า หรือเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง
3. กรงเลี้ยง
4. ฟูกัน

การผลิตขยายเพลี้ยแป้งบนต้นมันสำปะหลัง

วิธีการ

1. รดน้ำและทำความสะอาดต้นมันสำปะหลังในกระถาง อายุ 45 วัน นำเข้าห้องเพื่อผลิตขยายเพลี้ยแป้ง
2. นำใบมันสำปะหลังมาวางให้เพลี้ยแป้งวัย 1 ขึ้น แล้วนำไปวางบนต้นมันสำปะหลัง
3. หลังวางเพลี้ยแป้งวัย 1 แล้ว อีกประมาณ 12-15 วัน จึงนำไปใช้

วัสดุอุปกรณ์

1. ต้นมันสำปะหลังในกระถาง อายุ 45 วัน
2. เพลี้ยแป้ง

การผลิตขยายแมลงข้างปีกใหญ่

วัสดุอุปกรณ์

1. กล่องพลาสติกกลมใสขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 9 นิ้ว สูง 7 นิ้ว ฝาด้านบนเจาะรูและกรุด้วยตาข่ายตาถี่
2. กระดาษสีดำหรือแดงสำหรับกรุข้างกล่อง
3. ฝ้ายดำและยางรัด
4. แกลบอบฆ่าเชื้อ
5. ยีสต์
6. น้ำผึ้ง
7. กรงสำหรับจับตัวเต็มวัยและฟักดักแด้
8. กรรไกร, แปรงทาสี, พู่กัน, ปากคีบ, ฟองน้ำ, ใบไม้, สำลีส

วิธีการผลิตขยายแมลงข้างปีกใส

1. เตรียมกล่องสำหรับใส่ฟ่อ - แม่พันธุ์

เตรียมกล่องกลม กรุด้วยกระดาษ สีดำหรือแดง และใบไม้ ให้นำฟุ้งผสมยีสต์และน้ำ อัตรา 1:1:1 ทาบนฟองน้ำใส่กล่อง ๆ ละ 2 ชั้น

2. เตรียมฟ่อ - แม่พันธุ์

เตรียมฟ่อ - แม่พันธุ์แมลงข้างปีกใส (จากธรรมชาติหรือ จากแหล่งที่เชื่อถือได้) จับใส่กล่อง ๆ ละ 50 ตัว (เพศผู้: เพศเมีย อัตรา 1:1)

ใส่ฟ่อ - แม่พันธุ์ ทั้งไว้ 2 ชั้น แม่พันธุ์จะไข่ไว้ที่กระดาษ ใบไม้ และผ้าที่ใช้ปิดกล่อง

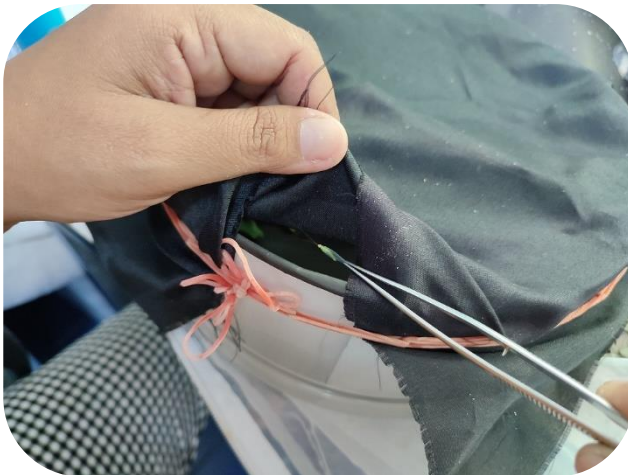

3. การเก็บไข่

หลังใส่ฟ่อ - แม่พันธุ์ ไข่ 2 คิน นำกล่องมาเปิดในกรงให้ตัวเต็มวัยบินออก

จับฟ่อ - แม่พันธุ์ไปใส่ในกล่อง แยกไข่ออกจากตัวเต็มวัย

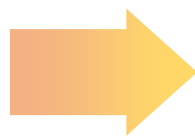
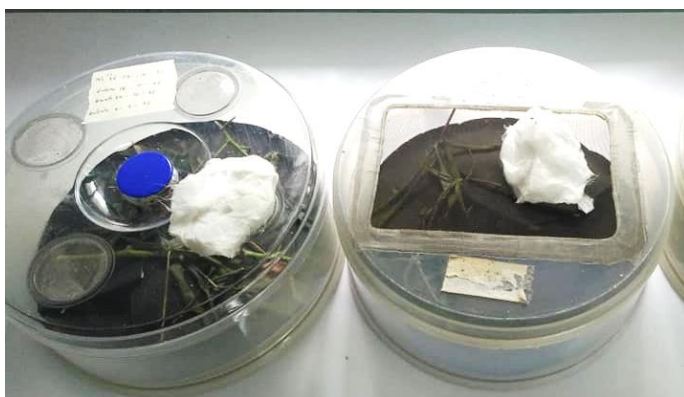
เก็บไข่โดยใช้กรรไกรตัดกระดาษและผ้าที่มีไข่ติดเป็นชิ้นตามความยาวโดยมีความกว้างชิ้นละ ประมาณ 1 ซม. เก็บไข่ที่ได้แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ไข่ทำพ่อแม่พันธุ์รุ่นต่อไป (30%)

นำไปขยายพันธุ์ โดยใส่กล่องพลาสติกใส กล่องละ 200 ฟอง โรยเกลบบาง ๆ เพื่อเป็นที่หลบซ่อนของตัวอ่อนป้องกันการกินกันเอง ให้อาหาร (ไข่ม้วนข้าวสาร/เพลี้ยอ่อน/เพลี้ยแป้ง) นำสำลีชุบน้ำวางบนฝากล่อง ให้อาหารทุก 2 วัน จนเข้าดักแด้จึงนำใส่กรงฟัก

ส่วนที่ 2 นำไปปล่อยควบคุมศัตรูพืช (70%)

นำไข่ที่ติดกับกระดาษหรือใบไม้ใส่ถุงผ้าริเมย์

ถุงละ 500 ฟอง รอกการสนับสนุนให้เกษตรกร โดยสามารถเก็บรักษา
ในตู้ควบคุมอุณหภูมิ 7 องศาเซลเซียส ได้นาน 2 สัปดาห์

การนำไปใช้

ปล่อยในระยะไข่

วิธีการปล่อย

นำแผ่นกระดาษที่มีไข่แมลงข้างปีกใส่
ผูกติดไว้ตามต้นพืชที่พบการระบาดของเพลี้ย
ปล่อยกระจายทั่วแปลง

อัตราการปล่อย

พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ผล

ปล่อยอัตรา 200 - 500 ตัว/ไร่

หากพบการระบาดมาก

ปล่อยอัตรา 1,000 - 2,000 ตัว/ไร่

การควบคุมคุณภาพแมลงข้างปีกใส่

1. อัตราการฟัก ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80
2. อัตราการอยู่รอด ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60
3. อัตราส่วนเพศผู้ : เพศเมีย ควรอยู่ที่ 1:1

